

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym 23 maja 2017 r. (k. 2 i n.) powódka (...) Państwowe spółka akcyjna w W. domagała się zasądzenia od pozwanej Z. Ś. zapłaty 614,86 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych tytułem czynszu i opłat dodatkowych na podstawie faktur nr (...) z 19 grudnia 2016 r., (...) z 1 grudnia 2016 r. oraz (...) z 18 listopada 2016 r. wystawionych za dostawę ciepła i opłaty dodatkowe na podstawie umowy nr (...)_ (...)612. (...)2014.MJ/3 z 9 stycznia 2015 r. Nadto domagała się zasądzenia kosztów procesu. Pozwana natomiast w sprzeczności od nakazu zapłaty (k. 89 i n.) wniosła o oddalenie powództwa, podnosząc m.in. zarzut nieważności umowy.

Wyrokiem z 21 marca 2018 r. Sąd Rejonowy w Gorzowie Wielkopolskim (sygn. akt V GC 96/18) oddalił powództwo. Podstawą orzeczenia był art 6 k.c. Rozstrzygnięcie uzasadniono tym, że powódka nie sprostowała ciężarowi udowodnienia roszczenia. Mianowicie nie wykazała, że strony uzgodniły wysokość stawek za dostawę energii cieplnej i opłaty dodatkowe, które zawarto w załączniku nr 13 do umowy. Pozwana już na etapie przedsądowym negocjowała, aby otrzymała ten załącznik i go podpisała. Układ graficzny tego załącznika przewidywał zaś miejsce na podpisanie załącznika przez najemcę. Powódka nie przedłożyła również żadnych dowodów wskazujących na sposób i metody obliczenia zużycia ciepła w pomieszczeniu zajmowanym przez pozwaną.

Powyższy wyrok w całości zaskarżyła powódka, wnosząc w apelacji (k. 141 i n.) o zmianę poprzez zasądzenie dochodzonego roszczenia w całości z kosztami procesu, a także zasądzenie kosztów procesu. Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła naruszenie prawa procesowego: art. 233 § 1 k.p.c., art. 232 k.p.c., art. 229 k.p.c., art. 98 § 1 k.p.c., a także prawa materialnego: art. 384 § 1 k.c. w zw. z art. 385 § 1 k.c., art. 78 § 1 k.c., art. 355 § 1 i § 2 k.c. w zw. z art. 60 k.c. w zw. z art. 65 § 1 i § 2 k.c., a także art. 6 k.c. Uzasadniając zgłaszane zarzuty wyjaśniła, że w sposób nieprawidłowy ustalono, że pozwana nie otrzymała przed zawarciem umowy projektu umowy wraz z załącznikami. Pozwana знаła treść umowy, podpisała ją, a załącznik nr 13 stanowił jej integralną część. Brak podpisu na załączniku nr 13 nie ma wpływu na zawarcie umowy, bowiem jako taka umowa została podpisana.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała uwzględnieniu.

Przedmiotowa sprawa rozpoznana została w postępowaniu uproszczonym, regulowanym przepisami art. 505¹ – 505¹⁴ k.p.c. W niniejszym postępowaniu nie było przeprowadzane postępowanie dowodowe. W tej sytuacji, zgodnie z art. 505¹³ § 2 k.p.c. uzasadnienie wyroku sądu drugiej instancji powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. Stosownie do art. 378 § 1 k.p.c. sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania. Sąd drugiej instancji rozpoznający sprawę na skutek apelacji nie jest związany przedstawionymi w niej zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa materialnego, wiązać go natomiast zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego (por. uchwała składu 7 Sędziów Sądu Najwyższego z 31 stycznia 2008 r., sygn. akt III CZP 49/07, L.).

Należy podzielić ustalenia faktyczne oraz ocenę prawną dokonaną w postępowaniu pierwszoinstancyjnym.

W szczególności brak jest podstaw do uwzględnienia zarzutu naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.). Według powyższej zasady sąd ocenia zarówno wiarygodność zgromadzonego materiału dowodowego, jak i jego moc dowodową według własnego uznania, które nie jest równoznaczne z dowolnością; swobodna ocena dowodów winna odpowiadać procesowi rozsądnego rozważenia materiału dowodowego z uwzględnieniem zasad logicznego myślenia oraz zasad doświadczenia życiowego. W orzecznictwie obecny jest nadto pogląd, wedle którego swobodna ocena dowodów powinna odbywać się z uwzględnieniem wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu, jak również wszelkich okoliczności towarzyszących przeprowadzaniu poszczególnych dowodów i mających znaczenie dla oceny ich mocy i wiarygodności (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 17 listopada 1966 r. sygn. akt II CR 423/66,

OSNPG z 1967 r., nr 5-6, poz. 21). Nie stanowi natomiast naruszenia powyższej zasady sytuacja, w której w oparciu o konkretny materiał dowodowy możliwe jest wyciągnięcie także innych wniosków, niż uwzględnione przez sąd, o ile wnioski wyciągnięte przez sąd odpowiadają zasadom logiki i doświadczenia życiowego.

W niniejszej sprawie nie sposób czynić zarzutu naruszenia przy ocenie zgromadzonego materiału dowodowego czy to zasad logiki, czy doświadczenia życiowego. Ocena dowodów obejmowała cały materiał dowodowy, więc była wszechstronna. Nie był również uzasadniony zarzut naruszenia art. 229 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie faktu, że pozwana korzystała z energii cieplnej w najmowanym lokalu – fakt ten nie został pominięty, bowiem znajdował odzwierciedlenie w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia (s. 4 uzasadnienia, k. 130v).

Jednocześnie nie mógł wyrzucić zamieszonego przez powódkę skutku zarzutu naruszenia art. 355 § 1 i § 2 w zw. z art. 60 w zw. z art. 65 § 1 i § 2 k.c. Pozwana prowadzi działalność gospodarczą, jednakże w niniejszej sprawie to przede wszystkim powódka była podmiotem profesjonalnym. Wielkość przedsiębiorstwa powódki, jej pozycja rynkowa, a także sam fakt, że umowa była formułowana przez powódkę sprawia, że wymóg należytej staranności odnosił należy w pierwszej kolejności do powódki, która dysponuje zapleczem organizacyjno-prawnym w odróżnieniu od pozwanej, która prowadzi swoją działalność jednoosobowo i to działalność niewielkich rozmiarów. Prawidłowe w świetle materiału dowodowego było ustalenie, że pozwana w chwili podpisania umowy z powódką nie dysponowała załącznikiem nr 13, określającym stawki opłat m.in. za ogrzewanie lokalu. Skoro pozwana była autorem wzoru umowy, a załącznik nr 13 jednoznacznie przewidywał odpowiednie pola na podpis najemcy, to niezrozumiałe jest tłumaczenie, zgodnie z którym tego rodzaju cechy załącznika miałyby nie mieć żadnego znaczenia. Gdyby powódka przedłożyła pozwanej do podpisu sporny załącznik, to zważywszy na jego kształt logicznym byłoby, że powódka wymagałaby od pozwanej opatrzenia tego załącznika podpisem. Za faktem, że załącznik ten nie został pozwanej doręczony przemawiają wiarygodne zeznania pozwanej, jak również konsekwentne podnoszenie tej okoliczności przez pozwaną w korespondencji przedsądowej z powódką.

Podzielić należy stanowisko powódki, że w świetle art. 78 k.c. niektóre elementy umowy mogą przybrać formę załączników czy też umowa może odwoływać się do zewnętrznych dokumentów. Skoro jednak umowa stanowi zgodne oświadczenia woli, to obydwie strony muszą mieć wiedzę co do treści czynności prawnej. W niniejszej sprawie powódka nie sprostowała ciężarowi dowodu, że pozwana została poinformowana co do treści czynności prawnej w części dotyczącej wysokości opłat m.in. za ogrzewanie, których zapłaty domaga się w obecnym procesie. Tym samym nie znajdowały zastosowania w sprawie art. 384 w zw. z art. 385 k.c.

W konsekwencji nie zasługiwał na uwzględnienie zarzutu naruszenia art. 232 k.p.c., jak i art. 6 k.c. Mianowicie powódka nie zdołała sprostać ciężarowi dowodu z zakresie przeysługującego jej roszczenia. Tym samym bezprzedmiotowy był zarzut naruszenia art. 98 k.p.c., bowiem powódka w całości przegrała, a zatem nie było podstaw, by to pozwaną uznać za stronę przegrującą i zasądzić od niej koszty procesu.

Za oddaleniem powództwa przemawiał również art. 5 k.c. W pierwszej kolejności zaaprobować pogląd, zgodnie z którym sąd z urzędu może oceniać żądania i zarzuty stron przez pryzmat art. 5 k.c. Zastosowanie art. 5 k.c. jest dopuszczalne również w stosunkach, jak w niniejszej sprawie, między przedsiębiorcami, przy czym „z ograniczeniem do wyjątkowych sytuacji. Jest to uzasadnione specyfiką obrotu gospodarczego, w ramach którego zachodzi konieczność ciągłego i świadomego ponoszenia ryzyka, co profesjonalisci powinni umieć przewidywać. Przyznanie im nieograniczonej możliwości do powoływania się na art. 5 KC mogłoby prowadzić do praktycznego uchylecia zasady trwałości umów, z zagrożeniem dla pewności i bezpieczeństwa obrotu. W każdym wypadku rozstrzygające jest rozważenie całokształtu okoliczności rozpoznawanej sprawy” (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 27 kwietnia 2017 r., sygn. akt II CSK 398/16, L.). W niniejszej sprawie należy zauważyć, że pozwana, choć prowadzi działalność gospodarczą, ma przeszło 70 lat. Jest to działalność niewielkich rozmiarów – działalność handlowa na terenie dworca kolejowego w D. (czyli miejscowości niewielkiej). Z materiału dowodowego wynika, że pozwana regulowała część zobowiązania umownego, a zatem nie jest tak, że w ogóle nie spełniała ciężących na niej zobowiązań; regulowała takie kwoty co do ogrzewania, jakie w jej ocenie były uczciwe. Zarazem pozwana podejmowała inicjatywę w celu polubownego zakończenia sporu.

Mając powyższe na względzie apelację należało oddalić na podstawie art. 385 k.p.c.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

Załącznik Nr 1 (...) A. -021-17/15 (...)(...)

KARTA KWALIFIKACYJNA ORZECZENIA

(...)

(...)

(...)

(...)

Nie publikować w (...): z uwagi na zaistnienie przyczyny określonej § 1 ust. 2 w § 1 ust. 3 w § 1 ust. 5 (właściwe zaznaczyć)

Sędzia sprawozdawca / Przewodniczący Wydziału

.....